A bécéiuhe tii te Paulo
nge céii
Timoté
Atabuhi ko a tii

Woo na e tii a tii ce?
Wo Paulo, pa apostolo.

E tii éniile?
Ha awieme a jo 62 me 66, alecehe a bwo tabuhi mu he karépu te Paulo ne Rome, ana tii ne ha a *Apostolo* pwahamii tii 28. Wieli bwo é alecehen na e bo engen pitihi ni béé amu (wieli é die ha amu Espagne) beme e pipatemehi mwo a Pwooti Wâé. Wieli e tii mu Macédoine a tii ce. Ke é alecehen, ke lé imwieng mwo wo lépwo Roma, ke lé taunueng.

E tii me dee?
Te Timoté. Wo pa caa ten, ke pa Grek; ke wo nyaa ten, ke ê toomwo Juif, êna e céihi ne ko Iésu Kériso. E too Timoté wo Paulo ha a béalohe bwo engen den, he e mu Listre, ha a jo 49. Ke wo Timoté, ke e caa â acémun den *(Apostolo 16.1–3)*. É alecehen, ke wo Paulo, ke e pahedeeng nge Tésalonik, ke é Korénit *(1 Korénit 4.14–17)*, ke é nge Éféso, beme e pwoiipi ni acéihi lang *(1 Timoté 1.3)*.

É ko ade na e tii?
E téne wo Paulo pie, wo lépwo béén, ke lé ko pacémuni ni acéihi ne Éféso ko ni naado na gele.

Ke e tii nge céii Timoté, beme e bo pwopune te lépwo acéihi me lépwo apihuô telé.

Ade ace âne a tii ce?

Weengi ni béé pune na e ne te Timoté wo Paulo, ne ha a tii ce:

- Go cumang ne ha a bwo engen dem, âcehi a Tii Iitihi.
- Go mwoiu ne ha a penem dem ko a Pwooti Wâé.
- Go pii te lépwo acéihi pie, wâé heme lé te cuwo ko pwoiitihi ibu.
- Go pwoiipi ni acéihi.
- Go pipégali lépwoce awéihi nen.

A bwomune a tii 1 Timoté

Pipwobwocu *(1.1–2)*
Pipwocile ni apwopune na lé gele *(1.3–20)*
A pwooti ko a bwo pwoiitihi *(2.1—3.13)*
Ni bwomu tenye heme nye pwoiitihi ibu *(2.8–15)*
Lépwo apihuô me lépwo dikone *(3.1–13)*
A pihuô te Paulo ne te Timoté *(3.14—4.16)*
Lé bo piâ ité wo lépwo béén *(4.1–5)*
Wo pana e penem ehi me de Kériso *(4.6–11)*
Go pipwocile a bwo mulie tem *(4.12–16)*
A bwo pacémuni ni pétaapwo acéihi *(5.1—6.2)*
Bénebwéne pwooti ke bépinelé *(6.2–21)*

Pipwobwocu

1-2 Woéo Paulo na é pwotii lé céiiko, go Timoté. Woéo pa apostolo te *Kériso Iésu, pa watihe a céihi tenye. Be lu pahedeéo ngen, woilu me Padué, pa *aceluimikenye [beme é patemehi a

1:1-2 1.2 Apostolo 16.1–3; Tit 1.4

pwooti te Kériso]. Wogo pa ju naîng ne ha a céihi
ne ko Kériso. Wâé heme e mu kom a *pipwoééhe
tice ja kon, me a péém na e âbé mu ko Padué
henye me Padaame Kériso Iésu. [Ke wâé heme
go temehi] a bwo wâé julu ne kom.

Pipwocile ni apwopune na lé gele

3 Pa bééng, é te ju paniimihi tem ali é pii he li
é engen kojako me é â ha a province Macédoine.
Be é pii tem pie, wâé heme go tee mu ha a
pwomwo ubwo Éféso, beme go pacuwo lépwo
apwopune na lé gele.
4 Lé te cuwo ko cihe ko ni jemaa na gele, ke ni
jame jepule ko ni nii lépwo watihenye. Ke go pii
telé pie me lé necu ninaa. Be ninaa kuti na bo
taapwii ni pitaacunaado*, ke time lé uce picani
ko ni penem de Padué, a penem na nye pwo ne
ha a céihi†.
5 É pii tem pie, me go pwo anaa, [go Timoté, ke
me go pacémuni ni acéihi] beme lé pipwoééhelé
mu he ni ju pwonimelé. A pipwoééhe, ke e âbé
mu ko a bwo piténedehi nen denye a *pwocihe
na e âbé mu he ni pwonimenye. Ke e âbé mwo
mu ko a bwo céihi nen denye na juuju.
6 Kehe icehi ana wo lépwo apwopune na lé
gele‡, ke lé piâ ité koja a pwaaden na wâé.
Ke lé pipatieden ne he ni jepule telé na te ju
piticenaado ne kon.

1:4 1.4 1 Timoté 4.7; Tit 1.14 * **1:4** 1.4 Ni pitaacunaado—ai Ni bwo picihe na piticenaado ne kon. † **1:4** 1.4 Penem na nye pwo ne ha a céihi—ai A penem den, ke a bwo celuimi lépwo apulie. Ke genye temehieng cehi ko a céihi. ‡ **1:6** 1.6 Lépwo apwopune na lé gele—Grek: Wo lépwo bééen.

7 Be nimelé me lé pacémuni ni apulie ko ni
*patén de Moosé. Kehe icehi ana time lé uce
temehi nina lé tee ko mwoiu ko pacémunihi!

Ni patén ke wâé, heme nye mulie hen

8 Genye te temehi pie te wâé ni patén, heme
nye mulie ehi hen.
9 Be time e uce ne ni patén [wo Padué] me de
lépwona wâé ni mulihelé. Kehe e ne, beme de
lépwona lé te cuwo ko pwo nina ta. Be muhi telé
me lé piténedehi, ke lé caada ni pihuô ten:
Lé bitelé koja Padué, ke muhi telé me lé
pipaunueng;
Lé pihoonihi ni naado na iitihi;
Lé taunuhi apulie die ko ni nyaa me caa telé;
10 Lé cibe mwa;
Lé pipule hauli me ni béén, die ko ana wo
lépwo aiu, ke lé te pipule mwo me ni aiu;
Lé pwo âicu ko ni apulie§;
Lé gele;
Lé pipé ne ko ni béén ne he ni mwopitauti-
naado.

Be [e ne ni patén wo Padué me de lépwona
wonaa jélé] me ati lépwona lé pwo ni béé huô
na ta. Be time lé uce piténedehi ni pune na
mwomwon na genye hegi,

1:8 1.8 Roma 7.12,16 § **1:10** 1.10 Lé pwo âicu ko ni apulie—Trafiquants d'esclaves. Lé imwi ni apulie, ke lé iculé beme lépwo apenem tice ja kon de lépwo béén.

11 ke e âbé mu ko a *Pwooti Wâé, na e ne tong wo
Padué [beme é wéihi, ke me é patemehi]. Ke wâé
heme nye pipaunueng*, be te junihe wâé nang.

Pwo-olé te Kériso na e celuimikenye

12 É pwo-olé te Padaame henye Kériso Iésu. Be
e niimihi pie jan ne kong me é pwo a penem na e
ne tong, ke e ne tong mwo a niihen beme é pwo.
13 Kehe é ânebun, ke é mu cihe me ta ne kon.
Ke é mu pwotahinaado [ne ko ni apulie ten].
Kehe icehi ana e pipwoééhung, [ke time e uce
pwocuhinaado tong. Be e alihi pie] é wonaa be
time é uce temehi, be time é uce téele céihi ne
kon.
14 Nihe ubwo a pipwoééhe tice ja kon de
Padaame Padué ne konye; a pipwoééhe na e
pieda me dong. Ke e pwo me é céihi ne ko Kériso
Iésu, ke e pwo me é pipwoééhe ni apulie ko a
pipwoééhe na e âbé mu kon.
15 Be [nye mu pii pie]: «E âbé ne pwo a
bwohemwo wo Kériso Iésu, me e celuimi nina
ta jélé.» Ke weengaa a pwooti na juuju, ke nina
wâé heme genye céihi ne kon.
Ke te woéo kuti pana é te nihe pwo nina ta!
16 Kehe icehi ana e pipwoééhung wo Padué,
beme e habwii pie e picani ne kong wo Iésu
Kériso. Be, heme e wonaa tong, woéo pa apulie
na junihe ta jo, ke o bo a cémun de ni béé apulie.
Ke lé bo céihi ne kon, ke lé o bo hegi mu pelen a
*mulie dieli mwo.

---

* **1:11** 1.11 Wâé heme nye pipaunueng—ai E ne tenye a péém me a pipwodéén. **1:12** 1.12 Apostolo 9.15; 1 Korénit 15.9–10; Galat 1.15–16 **1:13** 1.13 Apostolo 8.3, 9.1–5 **1:15** 1.15 Luka 19.10

17 Me genye pipaunu Padué me pipii den!
Be weeng Padaame ne ha a wâé ten;
Pana te tice anebwén kon;
Pana te mulie dieli mwo;
Pana time nye uce alieng;
Pana te céiu nang!
Me genye pipwoun den dieli mwo!
Wâé heme wonaa! Amen!

Go cumang ne ha a céihi

18 Ana é pii tem, go Timoté pa naîng, ke te ju piwien me ali lé pii wo lépwo péroféta [he li lé pébé a pwooti te Padué] ne kom. Ni pwooti naa, ke e bo ne ace niihem, beme go pwopahi [a Pwooti Wâé].
19 Wâé heme go *cumang ne ha a céihi tem [ne ko Kériso]. Ke go pipwocile, beme go mulie ehi âcehi ni pwooti na e âbé mu ha a pwonimem.

Be wo lépwo béén, ke muhi telé me lé piténedehi a pwocihe na e âbé mu he ni pwonimelé. Ke lé caa patieden a céihi telé.
20 Woilu pelelé wo Iméné me Alexandre. Ke é caa nelu te *Caatana†, be me wonaa, ke me lu temehi pie, lu nemwo pii pie lu cihe ne he nii Padué‡!

2

A pwooti ko a bwo pwoiitihi

1:20 1.20 1 Korénit 5.5; 2 Timoté 4.14–15 † **1:20** 1.20 É caa nelu te Caatana—Wieli a bwopiinen pie, e pawielu wo Paulo mu ha a puco te ni acéihi, ucéihi a benaamwon na lé taatééhi ni mulihelé. ‡ **1:20** 1.20 Pii pie lu cihe ne he nii Padué—ai Pii me ta a nii Padué (blasphémer).

1 É mu ko ati ninaa, ke é pamwoiukewé [go
Timoté, me ati ni acéihi] pie me geé pwoiitihi
te Padué me de [lépwo acéihi bééwé me ati]
ni apulie [mu he ni ju pwonimewé]. Geé ilehi
kojaeng pie, me e pwo ce naado celi wâé me
delé; ke geé pwo-olé ten ko ninaa. Weengaa kuti
a junaado.
2 Geé pwoiitihi me de lépwo daame, [me
lépwo apihuô, me lépwona piubwo jélé] me ati
lépwona lé pipwahamiinye [ne he ni amu tenye].
Be me wonaa, ke genye mulie ha a péém. Ke
genye o bo paciiti Padué, ke genye o engen ehi
ati he ni bwomunen.
3 Weengaa kuti [a bwo pwoiitihi] na wâé heme
genye pwo, be ana piwâénime Padué kon, pana
e celuimikenye.
4 Be nimen me e *celuimi ni apulie ati, ke me
[lé hegi ke] temehi a juuju [ko Iésu].
5 Be te céiu cehi Padué
[he ati ni apulie].
Ke te céiu cehi pa apipépwooti
hadeniinye me Padué:
ke wo Kériso Iésu.
Be e â pa apulie pwohewiikenye,
6 ke e patupwo a mulihen,
beme e tuwo ati ni apulie
[koja a ta me a mele].
Weengaa ali e caa habwii
wo Padué
ha a tan na e caa te mi ne,
pie nimen me celuimi
ni apulie ati.

2:6 2.6 Roma 3.29–30; Galat 1.4

7 Ke é mu ko anaa kuti, na e pahedeéo, beme
pa apostolo ten me de lépwona time uce lépwo
*Juif. Be e pahedeéo ngen, me é â pwopune telé,
ke me é pacémunilé ko a pwooti na juuju [ko
Iésu] na nye ko céihi ne kon. Ke heme é ko pii
anaa, ke é te juuju, kehe time é uce gele!

Ni bwomu tenye heme nye pwoiitihi ibu

8 Weengi ana é huôhi: Ati he ni benaamwon,
[heme geé pipitikewé ne he nii Padaame] ke wâé
heme geé pwoiitihi ten. Ke geé necu a pipééle
me a pitaacunaado. Ke me geé eti ni iwé da
céii Padué, ke wâé heme geé pwo, mu he ni ju
pwonimewé na wâé.

9 Ke é huôhi ne te ni toomwo pie: [Heme
geé pipitikewé ne he nii Padaame] ke wâé heme
geé pipwocile a bwo cuwohe ni epwénewé, ke
a bwo tuti ne ni puniwé, beme geé nemwo
pihabwiikewé. Ke geé nemwo cuwohe ni epwén
na junihe ubwo ni cuhin. Ke geé nemwo ne ni
mwani megele, me ni *perle*.
10 Be a ju wâé te ê acéihi, ke e habwii ko ni
penem den na wâé.

11-12 Wâé heme ni toomwo, ke me lé pwo me
piwahin jélé, ke me lé te ju mu me lé tabemi a

2:7 2.7 Apostolo 9.15; Galat 2.7–8; 2 Timoté 1.11 **2:9** 2.9 1 Pétéru 3.3–5 **2:10** 2.10 1 Timoté 5.10 **2:11-12** 2.12 1 Korénit 14.34

pune*. Be time é uce ne telé a mwomwon me lé
pacémuni lépwo aiu, ai me lé pwohuu telé ne he
nina lé pwo†.
13 Be wo Padué, ke e mi tabuhi [pa aiu, wo]
*Adamu; ke é alecehen, ke e bwo ne [ê toomwo
na wo] Éva.
14 Ke time uce wo Adamu li e pihaamieng [na
ali bwien, wo *Caatana]. Kehe wo êgi toomwo
li e pihaamieng, ke time e uce ténedehi ni patén
de Padué.
15 Kehe icehi ana o celuimi ni toomwo ne ha
a bwo picile ewa telé‡, hemepie lé tee mulie ha
a mulie na wâé te Padué, ne ha a céihi, me a
pipwoééhe, ke me lé pwo me piwahin jélé.

3

A pwooti te ni apihuô te ni céihi

1 Weengi a céiu pwocihe [na nye mu pii pie]:
«Hemepie nime pace céiu apulie me pa caa te
lépwo apihuô te ni acéihi, ke a penem na wâé.»
Ke a pwooti na juuju.

---

* **2:11-12** 2.11–12 Tabemi a pune—Wieli é ha a benaamwon de Paulo, ke hiwon ni toomwo na lé niimihi pie, pwo mwomwon delé me lé picihe hauli heme lé pitapitilé wo lépwo acéihi. Ke nimen me e pacuwohi a bwopwonen naa wo Paulo. É mu ko anaa, na e paciitihi kolé me lé cihe ne he ni puco te ni acéihi na e pihuô ne hen. † **2:11-12** 2.11–12 Me lé pwohuu telé ne he nina lé pwo—ai Ke lé nemwo tahagéi a pwooti heme e cihe wo pa aiu. **2:13** 2.13 Genèse 2.7,21–22; 1 Korénit 11.8–9 **2:14** 2.14 2 Korénit 11.3; Galat 3.1–6 ‡ **2:15** 2.15 Ne ha a bwo picile ewa telé—ai Heme lé hegi ehi ni penem delé, he lé cile ehi ni naîlé, ai É mu ko a bwo pituie te pali Cuwo ewa [Iésu]. **3:1** 3.1 Apostolo 20.28

2-3 Ke wo pa apulie naa, ke wâé heme e
pipwoiipihi a mulihen [ne he pwahamii ni apulie
ati]. Ke wâé heme te tice celi me pipé ne kon:
Me e ju mu ehi ko ê mwoden*;
Me time e uce nihe wiinaado, me ûdu;
Me time uce pa apipééle, ke pitaacunaado;
Me time e uce pwo me wâé ten a mwani.
Me e éewo ko ni apulie;
Me e cihe me bwala;
Me e hegi ehi ni apulie na lé âbé tuie ne pelen;
Me e temehi pacémuni ni acéihi;
4 Me e temehi pihuôhi a pomwa ten, beme lé
piténedeeng ne ni naîn ne ha a bwo pwo me
piwahin jélé.

5 Be mepie time e uce temehi me e wéihi ehi a
pomwa ten, ke kona e bo woté ko ace bwo pé na
a puapulie te Padué, a Mwaiitihi ten?
6 Wo pace apihuô, ke time uce wâé hemepie
paceli e mwo ju tabuhi céihi. Be koli e bo
cibehede, ke koli e bo paupaaeng wo *Caatana†.
7 Ke a céiu mwo: Ke wâé heme a mulihen,
ke me wâé te lépwona time uce lépwo acéihi,
beme te tice apulie celi me lé pii celi ta ne kon.
Ke me time e uce tupwo ne ha a pwojé na e
pipwopweehi me den wo Caatana.

Lépwo dikone

3:2-3 3.2 Tit 1.6–9 * **3:2-3** 3.2–3 E ju mu ehi ko ê mwoden—Grek: Te céiu cehi ê mwoden. † **3:6** 3.6 Koli e bo paupaaeng wo Caatana… ai Koli e bo â hegi a cuhinaado ten, pwohewii Caatana, pana ta nang. **3:7** 3.7 2 Korénit 8.21

8 Te piwien ne ko lépwo dikone‡, be wâé heme
lépwo apulie na lé woni:
Me lé pipaciitilé;
Me mwomwon jélé, ke me lé nemwo te
pitaatééhi pwocihe;
Me time lé uce nihe ûdu tabe megele;
Me time uce lépwo ahane mwani.

9 Ke wâé heme lé âcehi§ a céihi [na caa
pacémunilé kon]. Be a juuju li e ha *aduwo
ânebun, ke e caa habwii tenye wo Padué*. Ke
wâé heme lé tabemi ehi a *pwocihe na e âbé mu
he ni pwonimelé.
10 Ânebuhe ace bwo pipégali pace apulie beme
pa dikone, ke wâé heme nye mwo mi alihi ni
penem den, beme te tice naado celi me o bo pipé
ne kon.
11 Ke é ne ko ni dikone toomwo†, ke wâé heme
lé woni:
Me lé pipaciitilé;
Me time lé uce pipii apulie;
Me time lé uce wiinaado me ûdu hauli;
Me lé juuju ne he nina lé pwo.

12 Wo lépwo dikone, ke wâé heme lé paciiti ni
mwodelé‡. Ke wâé heme lé pacihe ehi ni naîlé,

---

‡ **3:8** 3.8 Dikone—A bwopiine a pwooti ce, he pwo grek, pie: Pa eabwé. Ne he ni bécéiuhe puco te ni acéihi, ke wo lépwo dikone, ke lépwo bépicani te lépwo apihuô. Omehi Apostolo 6.1–6. § **3:9** 3.9 Âcehi—ai Wéihi. * **3:9** 3.9 2*e* phrase—Wonaa a bwopiine a pwooti mystère. **3:11** 3.11 Tit 2.3 † **3:11** 3.11 Ni dikone toomwo—ai Ni mwode dikone. ‡ **3:12** 3.12 Lé paciiti ni mwodelé—Grek: Te océiu ko piaten.

me ni pwomwoiu telé.
13 Be mepie lé pwopweehi ni penem delé, ke nye
o tai paciitilé. Ke o te mu mang ni céihi telé§ ne
ko Kériso Iésu.

A pihuô te Paulo ne te Timoté

14 Nimung me é mwo âdé die pelem, kehe icehi
ana é mi pwo a tii ce lé céiiko,
15 be wieli o bwoliéo. [Be wâé tong] me
go temehi ce bwomu tenye celi wâé ne ha a
pwomwoiu te Padué. A pwomwoiu naa, ke
a Mwaiitihi te Padué na e mulip, a puapulie
ten. Ke a Mwaiitihi, ke e imwi me pwopahi a
ju pipwopune [ko Kériso]. Be e pwohewii pa
acuimi na a mwa*.

Nihe ubwo a wâé te Kériso

16 Go alihi, a juuju na e habwii tenye wo
Padué†, ke a naado na te nihe ubwo wéden. Ke
genye nihe céihi ne kon! Be:
E pé a éé apulie wo Iésu Kériso.
Ke e pajuujueng a *Jenen Iitihi.
Ke lé alieng ne ni *âcélo.
Genye patemehieng te ni bele.
Ke lé céihi ne kon
pitihi a bwohemwo.
Ke céieng da he *miiden

---

§ **3:13** 3.13 Ke o te mu mang ni céihi telé—ai Me lé pipatemehi a céihi telé. * **3:15** 3.15 Pa acuimi na a mwa—Pa amwo ha awieme mwa ne pelenye ne Kalédoni. A pwooti ni ko a puco te ni acéihi, kehe icehi ana é ne he ni béé tii, ke a pwooti mwo ko Kériso. Omehi 1 Korénit 3.11; 1 Pétéru 2.4–8. **3:16** 3.16 Ioane 1.14; 2 Pétéru 3.3; 1 Ioane 2.18 † **3:16** 3.16 A juuju na e habwii tenye wo Padué—Grek: Mystère.

ne ha a wâé te Padué Caa.

4

Lé bo piâ ité wo lépwo béén

1 E patemehi na a *Jenen Iitihi pie, lé o
bo patieden ni céihi telé wo lépwo béén he
*ni bénebwéne tan. Be lé o âcehi ni bwo
temehinaado na gele na e âbé mu ko ni duéé.
2 Wo lépwo apulie naa, ke ni agele na lé
pipwohuô tenye, be lé caa patieden a *pwocihe
na e âbé mu he ni pwonimelé, ko a bwo time lé
uce tabemieng*.
3 Lé huôhi [te lépwo acéihi] pie me lé nemwo
piaten, ke lé paciitihi kolé ni béé wiinaado. Kehe
icehi ana ni wiinaado naa, ke nina e ne wo Padué
beme nye wii.
Kehe wogenye ni acéihi, ke genye caa temehi
a juuju, ke te wâé heme genye wiinaado, ke me
nye pwo-olé te Padué kon.
4 Éa! Te tai wâé ati ni naado na e pwo wo
Padué! Ke te tice celi me genye paciitihi! Kehe
genye te tai hegi ati [ne ha a pipwodéén] ke genye
pwo-olé te Padué.
5 Be ni naado naa, ke nina wâé te Padué mu ko
a pwooti ten, ke ni pwopipwo-olé ten.

Wo pana e penem ehi me de Kériso

---

* **4:2** 4.2 Grek: A pwocihe na e âbé mu he ni pwonimelé, ke caa cini ko toki megele (marqués au fer rouge dans leur conscience). É ha a benaamwon de Paulo, ke hemepie lé cela wo lépwo apwokarépu, ke wo lépwo coda, ke lé te junihe tanahi pwotahi ni béé duaan ko ni éélé ko toki megele, beme a ine ni ta pwo telé.

4:3 4.3 Genèse 9.3; Roma 14.6; 1 Korénit 10.30–31

6 Wâé heme go te picaa ni naado naa te lépwo
acéihi béém. Be me wonaa, ke bo wogo pa ju
eabwé te Kériso Iésu. Ke go te hegi [ne ha a
pwonimem] ni pune na juuju ko a céihi tenye
[ne ko Kériso]. Be go caa te âcehin, ke wâé mwo
heme pwohewii ni wiinaado tem ati he ni tan.
7 Go nemwo pipéce ne ko ni jemaa na gele,
be te ju piticenaado ne kon ne te pa apulie na
e paciiti Padué. Wâé heme go tee mwoiu ko
penem, beme wogo pa apipwoiipi, ke me go
paciiti Padué.
8 Be [nye mu pii pie]: «Ni jele, ke ni penem
na lé pwopweehi a éénye, ke ni naado na wâé.
Kehe icehi ana a naado na nihe wâé, ke a penem
ko a mulihenye, beme wâé te Padué. Be é mu ko
anaa, na nye hegi *a ju mulip tabuhi jenaa, ke é
dieli mwo.»
9 A pwooti naa, ke a juuju, ke wâé heme lé hegi
ati ne ni apulie.
10 É mu ko anaa kuti, na me genye mwoiu ko
penem, be genye caa céihi ne ko Padué, na e
mulie [ke e ne a mulip]. Be weeng li e *celuimi
ati ni apulie; ke anaa, ke a juuju te lépwona lé
céihi ne kon.
11 Ke weengaa kuti ana me go te cuwo ko
pacémunilé kon.

Go pipwocile a bwo mulie tem

12 Wâé heme go habwii ce bwomu tem celi wâé
te ni acéihi ne he ni bwo cihe tem me ni penem
dem, me a pipwoééhe tem, ke a céihi tem, me

4:7 4.7 1 Timoté 1.4 **4:10** 4.10 1 Timoté 2.3–4 **4:12** 4.12 Tit 2.15

a bwo pipaciitiko. Ke me wonaa, ke o te tice
bwopwonen me e pihooniko wo pace céiu apulie,
mu ko ana wogo, ke mwo pa ewa aiu.

13 Heme go ucéihi a bwo tuie tong, ke wâé
heme go te cuwo ko pine ni *tii iitihi te ni
apwoiitihi†. Ke go tee pamwoiulé, ke go tee
pacémunilé.
14 Go nemwo neuhi ali âpipati li e ne tem na
a Jenen Iitihi, he li lé ne li ilé huîim‡ wo lépwo
apihuô te ni acéihi, ke li lé pii li pwooti ne huîim
[ne he nii Padué].
15 Ke wâé heme go ju mu cehi ko li penem [li
é caa pii tem]. Ke go penem ehi, beme lé alihi
ne ni apulie pie, caa piubwo da a utehe a penem
dem.
16 Go pipwocile a bwo mulie tem me a bwo
pwocémun dem. Ke go te ju mu kon cehi. Ke e o
bo celuimikewé [wo Padué]: wogo me lépwona
lé hegi ni pwooti tem.

5

A bwo pacémuni ni pétaapwo acéihi

1 Go nemwo cihe me mwoiu te pace ukéiu.
Hemepie go pwopune ten, kehe go paciitieng,
pwohewiin heme pa caa tem. Ke go pwopune
te ni ewa pwohewiin heme ni ciéém;

---

† **4:13** 4.13 Pine…te ni apwoiitihi—É ha a benaamwon de Paulo, ke time uce hiwon nina lé temehi pine tii. **4:14** 4.14 2 Timoté 1.6
‡ **4:14** 4.14 Lé ne li ilé huîim—Lé wonaa alecehe a bwo pipégali Timoté, beme lé adéieng, ke pamwoiueng ne ko ni penem.

2 ke ni ukéiu toomwo, pwohewiin heme ce
nyaa tem; ke ni ewa toomwo pwohewiin heme
ce toomwo pwaadeniim.

Ni depwele

3 Geé pwopweehi ne ko ni depwele* na te tice
apulie celi me lé picani telé.
4 Ke mepie te pwo ce naîlé, me ce pabulé, ke
wâé heme lé mi pwopweehi te ni pwomwoiu
telé. Be weengaa kuti a ju penem de pa acéihi.
Be ni taacu me mwojuia ko ni naado na lé hegi
mu ko ni caa me nyaa telé, me ni ao me gee telé.
Ke o te junihe wâé te Padué.
5 Ke mepwo é ne ko ni depwele na te tice apulie
celi me lé picani telé, ke woélé kuti ni toomwo
na lé céihi ehi ne ko Padué. Be lé te pwoiitihi
ten heme bwén ke pwang. Ke lé te cuwo ko ilehi
kojaeng me e picani telé.
6 Ke mepwo é ne ko ni depwele na lé te ju hane
cehi ni pipwodéén delé, ke pwohewiin heme lé
caa mele, te piwien heme lé mwo teko mulie.
7 Weengaa kuti a huô na me go pii te ni
depwele, [me ni pwomwoiu telé]†, beme o te tice
naado celi me nye o bo pipé ne kolé kon.
8 Be [te a penem denye] me nye pwopweehi ne
ko a pwomwoiu tenye, tabuhi mu ha a pomwa
tenye. Ke wo pana time e uce wonaa, ke e â ité
koja a céihi ten, ke caa junihe ta nang koja pana
time uce pace acéihi.

Ni depwele na nye ne mwani telé

---

* **5:3** 5.3 Depwele—Veuve. † **5:7** 5.7 Go pii te ni depwele, [me ni pwomwoiu telé]—Grek: Go pii telé. Wieli ni depwele, ai wieli ati ni acéihi.

9 É ne ko ni depwele na nye ne mwani telé ne
ha a Mwaiitihi‡, ke wâé heme lé caa wédenihi a
60 ni jo helé. Ke nina lé te mu ehi ko ni aiu helé
ânebuhe a bwo mele telé§.
10 Ke wâé mwo hemepie ni toomwo na nye
temehilé mu ko ni naado na wâé na lé mu pwo:
Me lé te ju cile ehi ni naîlé;
Me lé te hegi ehi ni apulie;
Me lé pipenem ehi te ni acéihi*;
Me lé picani te lépwona lé mu he ni picani me
ni téé;
Me lé pwo ati ni pétaapwo naado na wâé.

11 Geé nemwo ne ce bépicani te ni depwele na
mwo ni ewa. Be koli lé bo âcehi ana te nimelé
kon, beme lé piaten mwo. Ke koli lé bo piâ ité
koja [ni penem na lé mi pii pie me lé pwo me de]
Kériso.
12 Ke é he ko wonaa, ke time lé uce pacuwohi
a *piapwo telé me den,
13 ke koli lé bo uce pwoemaan. Ke a naado
na nihe ta koja anaa, ke koli lé bo te â he ni
pwomwo, ke lé pipii apulie, ke lé gaale he ni
naado na te tice panelé ne kon, ke lé tee pwome
pii ni naado.

---

‡ **5:9** 5.9 Ni depwele…a Mwaiitihi—Grek: Ni depwele na tii ni niilé ne ha a tii. Piwien ne ha a niide a tii 11. Ni depwele naa, ke lé pinelé, beme lé penem de Padué, ke lé hegi ni mwani bépicani koja a puco te ni acéihi. § **5:9** 5.9 Lé te mu ehi ko ni aiu helé… Grek: Te picéiu ni aiu helé. * **5:10** 5.10 Pipenem ehi—Grek: Puu ni a lépwo apwoiitihi. (A bwo pihegi apulie te lépwo Juif me lépwo atabuhi céihi ne ko Iésu, ha a benaamwon de Paulo.) **5:13** 5.13 2 Tésalonik 3.11

14 Ke é mu ko anaa kuti, na é pii te ni toomwo
depwele na mwo ni ewa pie, wâé heme lé piaten
mwo. Ke wâé heme lé cile ehi ni naîlé, ke me
lé pwoiipihi ehi ni pomwa telé. Ke me wonaa,
ke time lé o uce ne pwaadeni lépwona muhi telé
konye†, me lé pipii me ta genye.
15 Be é ne ko ni béé depwele, ke lé caa te piâ
ité, be lé âcéi *Caatana, ke lé caa pipatieden.

16 [Go pii te] ni toomwo na lé céihi pie, mepie
pwo ce depwele he ni pwomwoiu telé, ke wâé
heme lé picani telé. Be me wonaa, ke me time
uce a âneule te a *puco te ni acéihi, beme e bo
te ju picani cehi te ni depwele na tice apulie celi
me lé picani telé.

Lépwo apihuô te ni acéihi

17 Wâé heme nye paciitihi, ke me nye pwocuhi
lépwo apihuô na lé pé a puapulie te Padué‡. Ke
me nye pwocuhilé ehi, hemepie lé te mwoiu ko
pwopune me patemehi a Pwooti Wâé.
18 Be caa te tii ne he ni tii iitihi pie: *Go nemwo
pacuwohi a paaci me e wii ni ace blé, heme e ko
penem me dem*§. *Deutéronome 25.4*

5:14 5.14 1 Korénit 7.9 † **5:14** 5.14 Lépwona muhi telé konye—ai Wo Caatana, pana muhi ten konye. ‡ **5:17** 5.17 1re phrase—Grek: Wâé heme okelo ko pipaunu lépwo ukéiu na lé pihuô ehi. **5:18** 5.18 Mataio 10.10; 1 Korénit 9.9 § **5:18** 5.18 Penem me dem—Grek: Caaite ni pidenaado.

Ke caa tii mwo pie: «Wo pa apenem, ke wâé
heme e hegi a cuhieng*.»

19 É hemepie pwo pace céiu apulie celi e pipé
ne ko pace céiu apihuô, ke go nemwo uce pipéce
ne kon, hemepie te weeng cehi. Be wâé heme alo
ai cié lépwoceli lé *pajuujuhi.

20 Wo lépwona lé te cuwo ko pwo nina ta, ke
go pacihelé ne he pwahamii ni apulie ati. Be me
wonaa, ke me mwoti lépwo béén me lé pwo nina
ta.

21 Weengaa nina é huôhi ne tem ne he pwa-
hamii Padué, me Kériso Iésu, me ni *âcélo na
lé pipenem delu†. Ke go piténedelé ehi, ke go
nemwo pipwoinen ne ko ni apulie.

22 Wâé heme go omehi a mulihe pa apulie
ânebuhe a bwo pipégalieng beme pa apihuô te
ni acéihi. Be koli go bo habwii pie, te wâé tem
ni ta na e pwo. Go pipwocile, ke go pipwoiipiko
ati ne he ni bwomunen‡.

23 Ke é ne ko wogo, go Timoté, ke wo pana
mu te cuwo ko cunu go, kehe é pii tem pie: Go

---

* **5:18** 5.18 …Wâé heme e hegi a cuhieng—A pwooti te Iésu ne ha a tii te Luka (Luka 10.7). Habwii tenye pie, e niimihi wo Paulo pie, te piwie ana tii ne ha a Élele Iitihi na mwo Coho (le Nouveau Testament), me nina e ha a Élele Iitihi Ânebun (l'Ancien Testament), be tai a pwooti te Padué. **5:19** 5.19 2 Korénit 13.1 **5:20** 5.20 Éféso 5.11 † **5:21** 5.21 Ni âcélo na lé pipenem delu—Grek: Ni âcélo na pipégalilé. Wieli lépwo âcélo na lé pipwoeabwé te Padué, ne ânebuhe a atebwo ten ne he miiden. Omehi Pii Beetihi 5.11. ‡ **5:22** 5.22 Grek: Go nemwo piepin me go ne ni im ne ko pace céiu apulie. Go nemwo pipabéé me pipwohewii pana e pwo nina ta. Kehe go pipaciitiko.

nemwo ju ûdu ju tabe cehi; kehe go neibuhi me
ace tabe megele, beme wâé a nam.
24 É ne ko lépwona lé cuwo ko pwo nina ta, ke
genye te mi alihi ni ta pwo telé ânebuhe a tan ko
tautinaado§. Ke é ne pele lépwo béén, ke genye
bo tee alihi mwo alecehen.
25 Pwohewii ni penem na wâé. Be pwo ni béé
penem na te ju epin ko alihi. Ke ni béén, ke nye
bo tee alihi alecehen*.

6

Lépwo apenem tice ja kon

1 Weengi a pwooti me de lépwo acéihi na
lépwo *apenem tice ja kon: Geé paciiti lépwo
caa tewé me piténedelé ehi. Be me wonaa, ke
wo lépwo apulie, ke me o time lé uce pihooni
Padué, ke é ne ko ni cémun denye.
2 Hemepie pa caa tem ke pa acéihi béém,
ke time uce a bwopiinen pie, me go nemwo
paciitieng na ati he ni bwomunen. Wâé heme
go te penem ehi me den, beme go picani te pa
acéihi béém, na te wâé mwo te Padué nang.

Bénebwéne pwooti

Wâé heme go pacémuni lépwo acéihi ati ko
ninaa, go Timoté. Ke go wâgo kolé me lé
piténedehi.

Lépwo agele

---

§ **5:24** 5.24 Tan ko tautinaado—Heme a tautinaado te Padué, ai a tautinaado te Timoté me ni béé acéihi. * **5:25** 5.25 Nye bo te alihi alecehen—Grek: Time uce jan me neduwolé. **6:1** 6.1 Éféso 6.5 **6:2** 6.2 Filémon 1.16

3 Pwo ni béé apulie na lé pacémuni ni acéihi
ko ni naado na te ité koja [nina é pii tem]. Ke
time lé uce âcehi a pwooti te Padaame henye, wo
Iésu Kériso. A pwooti naa, ke juuju, ke wâé, ke
e pacémunikenye ko a mulip na wâé te Padué*
me nye mulie hen.
4 Wo lépwo apulie naa, ke te nihe lépwo
acibehede, kehe te tice celi lé temehi. Caa
te a cunu kolé anaa: Wâé telé heme lé tee
pitaacunaado. Kehe ati ni pwooti telé naa, ke
e taapwii a pitaaba, me a pineité, me ni piciheta,
me ni bwo niimihinaado na ta.
5 [Te nihe wâé telé] ni picihe na tice anebwén
kon, be lé âcehi ni bwo niimihinaado telé na time
uce mwomwon. Be time lé uce alihi a juuju. Ke
lé niimihi pie, a céihi ne ko Padué, ke a pwaaden
beme o pwo ce delé.

A ju wâé tenye

6 Te a juuju pie, a céihi tenye ne ko Padué, ke
caa te a wâé tenye na nihe ubwo! Ke wâé heme
nye pipwodéén ko nina caa e pelenye.
7 Be te tice celi nye pébé ne éni pwo
bwohemwo, ke e te tice mwo celi nye o mwojuia
imi.
8 Ke hemepie pwo ce wiinaado, me ce
epwénenye, ke caa te jan ne konye ninaa.
9 Ke é ne ko lépwona lé tee ko hane ce
naamuulé, ke lé ne [te *Caatana a watihen] me e
pipaupaalé, ke lé o bo â pwo ni naado na ta. Be

6:3 6.3 Galat 1.6–9 * **6:3** 6.3 E pacémunikenye ko a mulip na wâé te Padué—ai E engen ne ko a céihi tenye. **6:5** 6.5 2 Timoté 3.8, 4.4; Tit 1.14 **6:6** 6.6 Filipi 4.11–12; 1 Timoté 4.8; Ébéru 13.5 **6:7** 6.7 Job 1.21

time lé uce ko alihi pie, lé teko pipwotahinaado
ne kolé mwo, be lé teko âcehi nina te nimelé kon,
na te ju piticenaado ne kon. Pwohewiin heme ko
cielé ko itihe toki, ke me tahilé ne he jié beme lé
mwiiê, ke me tielé dieli mwo†.
10 Be a watihe ni pétaapwo naado na ta, ke
a bwo wâé tenye a mwani. Hiwon nina lé nihe
hane a mwani, ke lé pineuhi a céihi. Ke lé te nihe
mu he ni picani kon.

Ni béé huô te Timoté

11 Go cela ko ni naado na ta, go Timoté, be
wogo ke pa apulie te Padué. Go pipwoiipiko,
beme wâé te Padué go. Go mulie ne ha a céihi,
me a pipwoééhe, me a piuca. Ke me bwala a
pwonimem.
12 Go cumang ne ha a pa na wâé, âcehi a céihi
tenye‡. Ke go imwi mangihi a mulip ne pele
Padué dieli mwo [ke go mulie ehi hen jenaa]. Be
e caa todeko ne ha a mulie naa, ha a tan na go
patemehi a céihi tem ne ânebuhe ni apulie na
hiwon.
13-14 É huôhi ne tem pie, me go piténedehi ni
patén na go caa hegi. Ke é pii tem anaa ne he
pwahamii Padué, na e ne a mulihe ati ni naado.
Ke é pii mwo ne he pwahamii Kériso Iésu, pana
e te pii cehi a juuju he li e cuwo he pwahamii
gupéno Ponce *Pilate. Go ténedehi ni patén naa,

---

† **6:9** 6.9 Dernière phrase—Grek: Tahilé [ne ha a jié]. Geme ne mwo ni béé pwooti, beme patemehi a ocine he pwo grek. **6:10** 6.10 Éféso 5.5 **6:11** 6.11 2 Timoté 2.22 **6:12** 6.12 1 Korénit 9.25–26; 2 Timoté 4.7 ‡ **6:12** 6.12 Âcehi a céihi tenye—ai Beme go pwopahi a céihi tenye. **6:13-14** 6.13 Ioane 18.36–37

beme o te tice alili kom; ke me o te tice celi me o
tautiko kon, die ha a tan na e bo mwojuia mwobé
hen wo Padaame henye Iésu Kériso.
15 Be:
E pihuôhi ati wo Padué henye,
na wâé heme nye pipaunueng§.
Padaame he ni daame,
ke pa Apihuô te ni apihuô.
E caa pacuwohi a tan
na e bo habwii Kériso
[he e bo mwojuia mwobé.]
16 Te weeng cehi kuti
na e *mulie dieli mwo.
Pwomelaa a pwéélang den*;
pwocoon me nye omeeng;
time uce jan me nye alieng.
O bo pipaunueng he ni tan ati.
Mu kon a pwojunuun dieli mwo.
Wâé heme wonaa! Amen!

Lépwo acéihi na pwo ni wâé telé

17 Go pii ehi te lépwona pwo ni wâé telé ne éni
pwo bwohemwo pie, me lé nemwo pipaunulé.
Ke me lé nemwo céihi ne ko ni wâé telé, be time
o uce mu dieli mwo. Ûhu! Wâé heme lé céihi
ne ko Padué, pana e ne tenye me piticenaado ne
kon ati ni naado beme nye pipwodéén kon.
18 Go pii telé pie me lé pwo ce naado celi hiwon
celi wâé. Ke me lé pati ni béén, ke me lé ne, me
piticenaado ne kon.

6:15 6.15 Pii Beetihi 17.14 § **6:15** 6.15 Wâé heme nye pipaunueng—ai E ne tenye a péém me a pipwodéén. * **6:16** 6.16 Pwomelaa a pwéélang den—Grek: E mu ha a pwéélang na time uce jan ne konye me nye âmwonuhi. **6:17** 6.17 Luka 12.20

19 Ke me wonaa, ke lé ne a wéa ko a céiu
benaamwon, he na e lang a wâé na junihe
wéden, na o time uce nyaale: ke *a ju mulip.

Bépinelé

20 Go cile ehi, go Timoté, ana e ne tem wo
Padué. Go nemwo tabemi ni pwocihe na tice
ânen na lé nekenye ité koja a céihi. Be wo
lépwona lé taacunaado ko ni naado naa, ke lé
pii pie e pelelé ni bwo temehinaado [na e bwolu]
kehe icehi ana lé gele.
21 Ke hiwon lépwona lé piâ ité koja a ju céihi,
be lé âcehi ni âniimihinaado naa.
Wâé heme e mu pelewé ati a *pipwoééhe tice
ja kon de Padué.

Adéikewé!

6:19 6.19 Mataio 6.20 **6:21** 6.21 1 Timoté 1.6; 2 Timoté 2.18

Tii Iitihi: Élele Iitihi na mwo Coho

Cemuhî: Tii Iitihi: Élele Iitihi na mwo Coho (New Testament)

copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cemuhî

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
f8ee0ae8-19d4-5493-b0f2-3132fc194785